

Obesitas: kindermishandeling?

Matthijs Fleurke

Docent sociologie en ethiek, opleiding Voeding en Diëtetiek, Haagse Hogeschool

Matthijs Fleurke

Stel, een diëtist ziet een heel dik kindje op haar spreekuur. Ze verzucht: 'Dat het zover heeft kunnen komen, ik vind dit kindermishandeling.' Daarmee brengt ze naast onmacht ook onder woorden dat ze de ontstane situatie ongewenst en laakbaar vindt. Begrijpelijk dat de diëtist de term op deze subjectieve manier gebruikt.

De term 'kindermishandeling' kan ook meer formeel ingezet worden. Dat betekent dat een gezin het juridische domein binnengelooft: het domein van Bureau Jeugdzorg, het AMK en de kinderrechter. Hierover ben ik wat voorzichtiger.

Obesitas is een moeilijk probleem, dat inderdaad met de ouders, maar ook met de psychologische, medische en vooral ook veel met de sociale en culturele omstandigheden van het gezin te maken heeft. Je kunt dus wel zeggen dat ernstig overgewicht kindermishandeling is, maar dan heb je eigenlijk ook de 'mishandelaars' gedefinieerd: de ouders. En dat lijkt me slechts ten dele terecht. De ouders zijn immers niet de enige dikmakers; de hele samenleving is dikmakend.

En net zomin als de oorzaak van obesitas eenduidig is, is de oplossing van het dikke-kinderen-probleem dat. Stel dat we ernstige obesitas inderdaad mishandeling gaan noemen, dan krijgen Bureau Jeugdzorg, het AMK en de kinderrechter het nog druk; er zijn immers vele kinderen met ernstig overgewicht. En belangrijker nog: kunnen ze er uiteindelijk ook echt iets aan doen? Ik betwijfel het.

Dr. Marieke ten Have

Senior adviseur bij de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg en het Centrum voor Ethiek en Gezondheid (bijdrage op persoonlijke titel)

Marieke ten Have

Zittend in de tram tegenover een kleuter die zo dik is dat hij niet lekker kan bewegen, en die bij een smekend gezichtje een hand vol M&M's toegestopt krijgt, schiet de vergelijking tussen kinderobesitas en kinderverwaarlozing wel eens door je hoofd. Alleen kijkend naar de gezondheidseffecten valt hier zeker iets voor te zeggen, want de fysieke, sociale en psychologische consequenties van obesitas doen niet onder voor de gevolgen van fysieke en mentale verwaarlozing. Kinderen hebben recht op bescherming tegen die risico's. Maar nuancering is op zijn plaats. Verwaarlozing impliceert dat de oorzaak bij de ouders ligt, terwijl in het geval van obesitas meer factoren een rol spelen. Ouders van dikke kinderen hebben zelden slechte intenties, maar missen vaak de kennis of vaardigheden om hun kinderen gezonder te laten leven.

De voorwaarden voor een gezonde leefstijl zijn niet gelijk verdeeld over de samenleving: obesitas komt vaker voor onder mensen met een lage sociaal-economische positie. Bovendien leven we in een obesogene samenleving: reclame maakt ouders wijs dat een fruitkoekje met een dikke laag glazuur een 'gezond tussendoortje' is, scholen plaatsen snackautomaten in de gang en welwillende ouders durven hun kinderen voor geen goud tussen de voorbijrazende scooters naar school te laten fietsen. Voordat er met een dikke beschuldigende vinger wordt gewezen naar ouders van dikke kinderen, moet worden opgemerkt dat meerdere partijen hebben gefaald in het creëren van een gezonde leefomgeving.